క.సం. 74793

మిర్రర్

"ఇంకా ఎన్నాళ్ళుంటుంది ఈ ఓవర్ టైమ్?"

అంది కమల తలుపు తెరుస్తూ.

"మరో వారం రోజులు దాకా వర్కు ఇలాగే ఉంటుంది. నా కోసం ఇంత రాత్రి వరకు ఎదురు చూడటం కష్టంగా ఉంటూందా!" అన్నాను బట్టలు మార్చుకుంటూ.

"నా కేం కష్టంగా లేదు. కానీ మీరు రోజూ ఇలా అర్ధరాత్రి వరకూ ఓవర్ టైమ్ చేస్తే ఆరోగ్యం చెడిపోతుంది" అంది కమల.

ఆమె గొంతులో నా పట్ల ఎంతో ప్రేమ, నా ఆరోగ్యం గురించి శ్రద్ధ ధ్వనించాయి.

ఆఫీసులో యాన్యువల్ వెరిఫికేషన్ జరుగుతున్నాయి. స్టాఫ్ అంతా ఓవర్ టైమ్ చెయ్యాల్సి వచ్చింది. అందువల్ల పదిహేను రోజులుగా ఇంటికి వచ్చేసరికి రోజూ రాత్రి పదకొండు అవుతూంది.

"ఇలా తరచు ఓవర్ టైము చెయ్యటం ఈ ఉద్యోగంలో చేరినప్పటి నుంచీ నాకు అలవాటు అయిపోయింది" అన్నాను ఇదంతా మామూలే అన్నట్టుగా.

"త్వరగా స్నానం చేసి రండి. భోజనం చేసి విశ్రాంతి తీసుకుందురు గానీ" అంటూ తను వంట గదిలోకి ప్రవేశించింది.

వేడినీళ్ళు వంటి మీద పడుతుంటే ప్రాణానికి హాయిగా ఉంది.

కమల సహచర్యంలో జీవితం హాయిగా సుఖంగా ఉంది.

నేను కమలను పెళ్ళి చేసుకుని జీవితంలో చాలా తెలివైన పని చేసినట్టు ప్రతిసారీ అనుభూతి చెందుతూ ఉంటాను.

అలా అనేకంటే కమలను నా జీవిత భాగస్వామిగా చేసి భగవంతుడు నాకు మేలు చేశాడని చెప్పుకుంటే ఇంకా సబబుగా ఉంటుంది.

అసలు కమలతో నా పెళ్ళి జరిగి ఉండేది కాదు.

కానీ 'మేరేజస్ ఆర్ మేడ్ ఇన్ హెవెన్' అన్నారు.

దైవ లిఖితంలా చివరికి నేను ఆమె మెడలోనే మూడు ముళ్ళు వేశాను.

● ● ● ●

అప్పట్లో నాకు అనేక సంబంధాలు వచ్చేవి. కొన్ని నచ్చేవి కాదు. వచ్చిన సంబంధాలలో కట్నం దగ్గర బేరం కుదిరేది కాదు.

పాలిచ్చే ఆవు ధర ఎక్కువ అనీ, ఎక్కువ పంట పండే పొలం ఖరీదుకూడాఎక్కువ ఉంటుందన్నట్టుగా, అందం, చదువు, మంచి ఉద్యోగం ఉన్న పెళ్ళి కొడుకులకు కట్నం ఎక్కువ వస్తుందని భావించే వాడిని.

పాలివ్వని గోవు, పండని పొలం లాగానే—తక్కువ చదువు చదివి, నాసిరకం ఉద్యోగం చేస్తూ తక్కువ ఆదాయం గల పెళ్ళి కొడుకులకు కట్నం ఎక్కువ రాదన్న అభిప్రాయం ఉండేది.

అంతేకాక ఆఫీసులో నా తోటి వారంతా ఎంత కట్నం తీసుకున్నారో చూసిం తరవాత వాళ్ళతో సమానంగా నేను కట్నం తీసుకోకపోతే, వారి ముందు నేను సరుకు తక్కువ వాడినిగా భావింప బడతానేమో నని సంకోచంగా ఉండేది.

దానికి తోడు— "నేను మీ కమ్యూనిటీకి చెందిన వాడినయితే, ఇరవై వేలకు దమ్మిడీ తక్కువ ఇస్తే పెళ్ళికి ఒప్పుకోను" అని కొలీగ్స్ అంటుంటే, నా విలువ కనీసం ఇరవై వేలు అన్నట్టుగా లెక్క వేసుకునే వాడిని.

● ● ● ●

కమలను పెళ్ళి చూపులు చూసిన రోజున తొలి చూపులోనే ఆమె నాకు నచ్చింది.

నిండు కొలనులో ఎర్ర కలువలా ముచ్చటగా నా వూహాసుందరి ఈమె అన్నట్టుగా ఉంది.

ముచ్చటగా మూడు సార్లు తల ఎత్తి నా కళ్ళలోకి చూసింది. ప్రతి చూపులోనూ—'మీరు నాకు నచ్చారు' అన్నట్టుగా ఏదో భాషలో సందేశం వెలిబుచ్చింది.

కానీ కట్నం దగ్గిర పేచీ వచ్చింది.

"పన్నెండు వేలు కట్నం ఇచ్చి ఘనంగా పెళ్ళి చేసి పంపుతాను" అన్నాడు కమల తండ్రి.

మేము పాతిక వేలు తీసుకోవాలని ఆశించాము. కాని ఆయన మరీ పన్నెండు అనేసరికి మేము ఇరవై వేలు అంటే నా కనీసపు రేటుకి దిగిపోవలసి వచ్చింది.

బేరసారాలు, తర్జన భర్జనలు అ... పదిహేను వేలు దాటి ఇవ్వలేనని తేల్చి చెప్పాడు కమల తండ్రి.

అంతేకాక తనకి ఇంకా ఇద్దరు పెళ్ళి కావలసిన ఆడపిల్లలు ఉన్నారని, తన కున్న ఈ బరువు దృష్టిలో ఉంచుకుని పెళ్ళి ఖాయపరచుకోమని బతిమాలసాగారు.

"ఆలోచించి తరవాత చెబుతాం" అంటూ మేము బయటకు వచ్చాము.

"అంతా నాటకం అండీ! ఇరవై వేలు ఇవ్వలేక కాదు. మిమ్మల్ని చవకలో కొట్టేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడు. మీరు మాత్రం మెత్తబడకండి. ఆయనే మళ్ళీ మీ కాళ్ళ బేరానికి వస్తాడు. అసలు నన్నడిగితే మీ లాంటి రాజా సంబంధం ఆయనకి ఎంత డబ్బు పెట్టినా దొరుకుతుందా! ఇంతకంటే ఘనమైన ఆడపిల్ల మీకూ దొరుకుతుంది. పాతిక ముప్పై వేలు కట్నం ఇచ్చి, కాళ్ళు కడిగి నిన్ను అల్లుడిగా చేసుకునే వారు బోలెడు మంది ఉన్నారు దేశంలో" అని మాతో వచ్చిన ఒక బంధువు అన్నాడు.

అమాయకంగా కనపడే కమల తండ్రిలో ఇంత

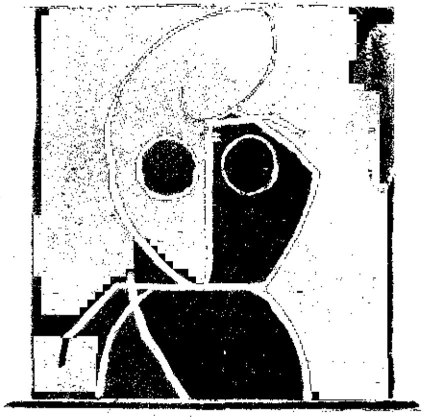

వేర్పు, వంచన ఉన్నాయా అనుకున్నాను నేను.

'ఇంకా నయం...మోసపోలేదు. ఆ అమ్మాయి కళ్ళు చూసి తొందర పడలేదు. మంచిదయింది' అనికూడా అనుకున్నాను.

ఆ తరవాత కమల తండ్రికి మా అభిప్రాయం గురించి తెలియ పరచ లేదు.

"అంతగా కావాలనుకుంటే ఆయనే వస్తాడులే" అన్నారు మా పెద్దవాళ్ళు.

మేము ఇతర సంబంధాలు చూసుకోసాగాము.

మా బంధువు అన్నట్టు నాకు ముప్పై వేల దాకా కట్నం ఇస్తామన్న సంబంధాలుకూడా వచ్చాయి. కానీ, ఆ కట్నం డబ్బు తప్ప మరేదీ సవ్యంగా లేని సంబంధాలు అవి.

ఈ మధ్య కాలంలో రెండు సార్లు కమల తండ్రి వచ్చి, వాళ్ళ అమ్మాయిని చేసుకొమ్మని బతిమాలాడి వెళ్ళాడు.

మూడవ సారి వచ్చినప్పుడు మాత్రం—

"మీరు ఇరవై వేలు కట్నం ఇవ్వగలిగితేనే మళ్ళీ మా ఇంటికి వచ్చి ఈ విషయం గురించి ప్రస్తావించండి. లేదంటే మీకూ, మాకూ సంబంధం లేదు" అంటూ చాలా పౌరుషంగా, నిర్దయగా, అవమానకరంగా మాట్లాడి పంపించి వేశాను.

అయితే ఉన్నమాట చెప్పవలసి వస్తే ఒక్క కట్నం విషయం వదిలేస్తే కమల సంబంధం అన్ని రకాలుగా మేలుగా ఉంది. ఇతరత్రా ఎన్ని పెళ్ళి [illegible] చూసినా, నా మనసు ప్రతిసారీ నన్ను [illegible]పు లాగసాగింది.

[illegible] కమల వైపు, బుద్ధి కట్నం డబ్బు వైపు తరుణంలో ఆ రోజున ఒక నిర్ణయానికి [illegible] వేలు కట్నం తీసుకుని రామాపురం [illegible]యం పరుచుకోవాలని నిర్ణయించు

[illegible]పులు, సంప్రదింపులు అన్నీ అయ్యాయి.

అలాంటి సమయంలో ఒక రోజున [illegible]తొమ్మిది గంటల ప్రాంతంలో, కమల [illegible] మళ్ళీ మా ఇంటి ముందు దర్శన మిచ్చాడు.

నేను ముందు గదిలో కూర్చుని, ఆయన్ని గమనించికూడా పలకరించ లేదు.

"నాన్నగారు లేరా, బాబూ" అంటూ ఆయనే మాట్లాడాడు.

కూర్చోండి అనికూడా అనకుండా—"నాన్నా" అంటూ ఒక్క కేక పెట్టాను.

ఇప్పుడు నా ఖరీదు ముప్పై వేలు. పదిహేను వేల కంటే ఎక్కువ పెట్టలేని ఆయనను నేను పలకరించ వలసిన అవసరం లేదనిపించింది.

ఇరవై వేలు కట్నం ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉన్నట్టు చెప్పాడు ఆయన.

ఈ సారి నా మనసు, బుద్ధి రెండూ కమలనే కోరుకున్నాయి. అదే రోజున కమలతో నా పెళ్ళి ఖాయం అయింది.

కమల తండ్రి మా ఇంటికి రావటం మరో రెండు రోజులు ఆలస్యం చేసి ఉంటే, నా పెళ్ళి రామాపురం సుందరితో జరిగి పోయి ఉండేది.

ఈ రోజున కమలతో సంవత్సరం నుంచీ గడిపిన జీవితానుభవం దృష్ట్యా, భగవంతుడు ఆమెను నాకు భార్యగా చేసి నాకు మేలు చేశాడనుకుంటు న్నాను. కానీ—

అప్పట్లో నేను వాళ్ళ అమ్మాయిని చేసుకోవటానికి ఒప్పుకుని, వారికి నే నెంతో మేలు చేస్తున్నట్టు ఇందుకు గాను వారు జీవితాంతం నాకు ఋణపడి ఉండాలన్నట్టుగానూ, వారంతా ఏదో పుణ్యం చేసి ఉండటం వల్ల నా లాంటి వ్యక్తి లభించాడని ఇంకా ఏవో నాలో నేను ఊహించుకుంటూ ఉండేవాడిని.

కేవలం కమలను పెళ్ళి చేసుకోటం కోసమే నేను మానవ అవతారం ఎత్తాననీ, కాకపోతే నాలో భగవదంశ లాంటిది ఏదో ఉందనీ, కష్టాలలో క్రుంగి క్రుశించి పోతూ దుఃఖసాగరంలో మునిగిపోతున్న ఆ కుటుంబాన్ని నేను రక్షించ బోతున్నట్టుగా—

ఇంకా అనేక రకాలుగా పిచ్చి పిచ్చిగా ఆలోచిస్తూ, నాకు నేనే ఒక మహోన్నత వ్యక్తిగా చిత్రించుకుంటూ ఉండేవాడిని.

అలాంటి భావ సంచలనంలో ఉండగా, కమలతో పెళ్ళి జరిగి ఆమె నా జీవిత ప్రపంచంలోకి ప్రవేశించింది.

కట్నం పేరుకి ఇరవై వేలే కానీ, లాంఛనాలు, ఆమె మెడలో నగలు, చీరలు, సారెలు, అవీ ఇవీ అడిగినవీ, అడగనివీ, అన్నీ కలిపి ముప్పై వేల దాకా అన్నీ నా పరం అయింది.

కాని, డబ్బు సమకూర్చుకోవడానికి కమల తండ్రి చాలా కష్టపడ్డాడని తెలిసింది. కమల తల్లి మెడలో ఉండే నగలుకూడా అమ్మవలసి వచ్చిందట.

నేను వాళ్ళకి మేలు చేశానని భావించాను. కానీ నేను అమానుషంగా, నిర్దయగా, జలగలా, రాక్షసిలా కమల తండ్రిని పట్టి పీడించి డబ్బు వసూలు చేశాను.

ఆ రోజున కట్నం ఇవ్వలేనని చెప్పినందుకు ఆయన నన్నేదో వంచించబోయాడనుకున్నాను కానీ, ఆలోచిస్తే నాలాంటి వంచకుడూ, సంఘ ద్రోహి మరొకరుండరనిపించింది.

నాలో ఉన్న స్వార్థం ఆఖరకు రాక్షసుడిలో కూడా ఉండదేమో.

పెద్ద చదువు చదివి, హోదాగల ఉద్యోగం చేస్తూ, అందంగా ఉన్న నా అంతటి మంచి అల్లుడు దొరకటం ఆయన అదృష్టం అన్నార అంతా.

నేను మేకతోలు కప్పుకున్న పులి లాంటి వాడినని నాకే అనిపించసాగింది.

నాలో ఉన్న స్వార్థచింతనకూ, ధన దాహానికి ఎదుటివాడిని అమానుషంగా హింసించినందుకూ ఎవ్వరూ[illegible] నన్నెవరూ తప్పు పట్టలేదు.

నువ్వు నీచుడవు. మానవ జాతికే కళంకం ఆపాదించిన రాక్షసుడివి. నిన్ను ప్రేమించటం మహా పాపం. నీలాంటివాడిని దేశ బహిష్కరణ చేయాలి— అంటూ నన్నెవరూ వేలెత్తి చూపలేదు.

ఇతరులకి ఏమీ తెలియదు.

కానీ పెళ్ళికి ముందు నుంచీ నేను ప్రవర్తించిన తీరు కమలకు తెలుసు. కనీసం ఆమె అయినా నన్ను అసహ్యించుకోవటం లేదు!

ఎందుకు?

నేను స్నానం ముగించి వచ్చేసరికి కమల టేబుల్ పై భోజనం సిద్ధం చేసింది.

"మీకు ఇష్టం అని చెప్పి వంకాయ, బఠానీలు కలిపి వండాను" అంది కమల నా పళ్ళెంలోకి ఎక్కువ కూర వడ్డిస్తూ.

పెళ్ళికి ముందు హోటల్లో తినో, సెల్ఫ్ కుకింగ్ చేసిన రోజున వంట చేసుకోలేక బ్రెడ్ తిని పడుకునేవాడిని. ఆ రోజులకీ, ఇప్పటికీ ఎంత తేడా.

కమలది నిర్మలమైన మనసు.

స్వార్థం లేదు.

ఎంతసేపూ నా సుఖం కోసం, నా సంతోషం కోసం, నా తృప్తి కోసం అనుక్షణం శ్రమిస్తుంది.

అంతే కానీ, పెళ్ళికి ముందు కట్నం కోసం నేను వాళ్ళ తండ్రిని పెట్టిన ఇబ్బందులు గుర్తు పెట్టుకుని, కనీసం ఒక్క మాట కూడా అనలేదు.

అదుగో! అదే ఆ మంచితనమే ప్రతిసారీ, ఆమె ముందు నేనో నీచుడ ననే భావం నాలో కలగ చేస్తుంది.

మంచినీళ్ళు అందుబాటులో టీపాయిమీద ఉంచి, లైట్ ఆఫ్ చేసింది కమల.

అడుగడుగునా, క్షణ క్షణం నాకు ఏం కావాలో చూడటం, నా మనసు గ్రహించి నడుచుకోవటం, నాకు సేవ చేయటం, నా సుఖం కోసం తను శ్రమ పడటం, ఇదే ఆమె జీవిత పరమావధిగా భావిస్తుంది.

ఒక్క చిన్న విషయంలోకూడా ఆమె అశ్రద్ధ కనబరచదు.

అంతవరకూ బాగానే ఉంది కానీ—

కట్నం విషయంలో నేను వ్యవహరించిన తీరుపై ఆమె నన్ను విమర్శించి, అరిచి పేచీ పెట్టుకుని నన్ను నిందించి, తాను పుట్టింటికి వెళ్ళిపోయి, కనీసం నా మొహం అయినా చూడకుండా ఉంటే నా కెంతో ఉపశమనంగా ఉండేది.

కానీ అలాంటిది ఏదీ జరగలేదు.

నా పెళ్ళి జరిగి సంవత్సరం అయినప్పటికీ ఇంకా నన్ను కొత్త పెళ్ళికొడుకుగానే వ్యవహరిస్తున్నారు నా కొలీగ్స్. కారణం నా తరువాత స్టాఫ్‌లో ఇంకా ఎవరికీ పెళ్ళి కాకపోవటమే.

అప్పట్లో ఇంత కట్నం తీసుకో—అని చెప్పిన వాళ్ళే ఇప్పుడు అంత కట్నంతో పాటు అందమైన భార్యని పొందావు పార్టీ ఇవ్వు అంటూ పదే పదే అడుగుతూ ఉన్నారు.

అలా అన్నప్పుడల్లా—వాళ్ళు నన్ను బ్లాక్ మెయిల్ చేస్తున్నట్టు ఫీల్ అవుతూ ఉంటాను.

నేను చేసిన నేరానికి పోలీసులకి ఫిర్యాదు చెయ్య వలసిందిపోయి, నీ నేరం ఎవరికీ తెలియనివ్వం. అందుకు పార్టీ ఇవ్వు అన్నట్టుగా ఉంటుంది.

• • • •

మరునాడు ఉదయం ఆఫీసుకు వెళ్ళబోయే

ముందు—

"పక్కింటి పిన్నిగారు తెలిసినవారితో కంచి నుంచి పట్టు చీరలు తెప్పించారు. కావాలంటే తీసుకో అంది. మిమ్మల్ని అడిగి చెబుతాను అన్నాను" అంది కమల.

"న న్నడగడం దేనికి?

"అదేమిటి... మిమ్మల్ని అడగకుండా ఎలా తీసుకుంటాను."

న న్నెందుకు అడగాలి అసలు. నేను ఏ రకంగా ఆమెకంటే అధికుడనో అర్థం కాలేదు.

ఆమె తండ్రి, అన్నయ్యలు, అప్పుడప్పుడు ఇచ్చిన డబ్బు ఆమె వద్ద చాలా ఉంది. ఆ డబ్బు ఉంచమని నా కిచ్చింది. అందులోంచి ఖర్చుపెట్టుకుని, ఈ చీర కొన్నాను అని చెప్పవచ్చు. అలా కాకుండా కొనే ముందు నా అనుమతి కోరడం ఆమెకు నా పట్ల గౌరవం, నాకు ఆమె ఇచ్చే విలువ తెలుపుతున్నాయి.

కానీ, ఆమె నన్ను ఇంతలా మన్నించ కుండా నేను చేసిన నేరానికి, నన్నొక ఈగలా, దోమలా ఈసడిస్తూ, అనుక్షణం నన్ను సాధిస్తూ, సతాయిస్తూ, జీవితంలో నాతో సహకరించకుండా నన్ను ఇబ్బందుల పాలుచేస్తే, నేను చాలా సంతోషించి ఉండేవాడిని.

కానీ గతం పూర్తిగా మరిచిపోయి, నన్నొక ఉన్నత సింహాసనంపై కూర్చుండ బెట్టినా, నా మనసులో ప్రతి క్షణం ఘోరమైన సంఘర్షణ చెలరేగుతూనే ఉంది.

ఈ సంఘర్షణలో, పశ్చాత్తాపాగ్నిలో నేను దహించుకు పోతుండగా, క్రమంగా నాలో న్యూనతా భావం పెరగసాగింది.

మానసికంగా కమలకు దూరం కా సాగాను.

ఆమె ముందు స్వచ్ఛంగా మాట్లాడలేకపోతున్నాను.

ఆమె కళ్ళల్లోకి సూటిగా చూడలేక పోతున్నాను.

రోజులు గడుస్తున్నాయి. నాలో ఈ మానసిక బలహీనత అధికం కాసాగింది.

ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ ఆమెను చూసి నేను సిగ్గుతో కుంచించుకుపోసాగాను.

నేను చేసిన నేరానికి నడి బజారులో నిలబెట్టి ఎవరైనా నాకు కొరడా దెబ్బలు విధిస్తే బాగుండు ననిపించసాగింది.

కానీ, నేను ఇలా మథనపడుతున్నట్టు కమలకు తెలియదు.

● ● ● ●

ఇలాంటి సమయంలో —

సాయంకాలం ఆఫీసు నుంచి ఇంటికి వెళ్ళేసరికి, కమల తండ్రి వచ్చి ఉన్నాడు.

"బాగున్నావా, నాయనా!" అంటూ ఆయన ఆప్యాయంగా, కన్న తండ్రిలా పలకరిస్తుంటే, ఆయన మొహంలోకి చూసే ధైర్యం కలగలేదు.

ఆయన ప్రేమతో నా కోసం, కమలకోసం తెచ్చిన వస్తువులు టేబిల్ పై పెట్టి ఉన్నాయి.

ఇంతటి ద్రోహిని నన్ను క్షమించటమే కాక ఆయన ఇంకా నన్ను ప్రేమిస్తూనే ఉన్నాడు.

వాళ్ళ ఆ మంచితనమే భరించలేకపోతున్నాను.

కమల చెల్లెలు శారదకి సంబంధం చూడాలని వచ్చాడట ఆయన. పెద్ద ఎత్తున కట్నం అడుగుతున్నారని, తాను తూగలేక విరమించుకున్నట్టుగా కమలతో అన్నట్ట ఆయన. ఆ విషయం కమల నాతో చెప్పింది.

అంతే!

క్షణంలో నా ముందు ఏదో మెరుపు మెరిసినట్టయింది.

తటాలున నా మనసులో జ్ఞానోదయం అయింది.

నా మానసిక వ్యాధికి నివారణోపాయం దొరికింది.

శారద పెళ్ళికి తక్కువ అయిన డబ్బు నేను మా మామగారికి సర్ది, పెళ్ళి ఘనంగా జరిగేలా చూశాను.

తీసుకున్న డబ్బుకి నోటు రాసిస్తా నన్నాడు కమల తండ్రి.

నాలో ఉద్వేగం ఆపుకోలేక పోయాను. నా కళ్ళ నుంచి నా ప్రమేయం లేకుండానే కన్నీళ్ళు కారటం మొదలుపెట్టాయి.

తటాలున వంగి ఆయన కాళ్ళు పట్టుకున్నాను. "అప్పట్లో తెలియక బాల్య చాపల్యంతో కట్నంకోసం మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టాను. నన్ను క్షమించే వరకు వదలను' అన్నాను.

ఆయన నన్ను పైకెత్తి తన పై పంచెతో నా కన్నీళ్ళు తుడిచి, తనూ కళ్ళు వత్తుకు

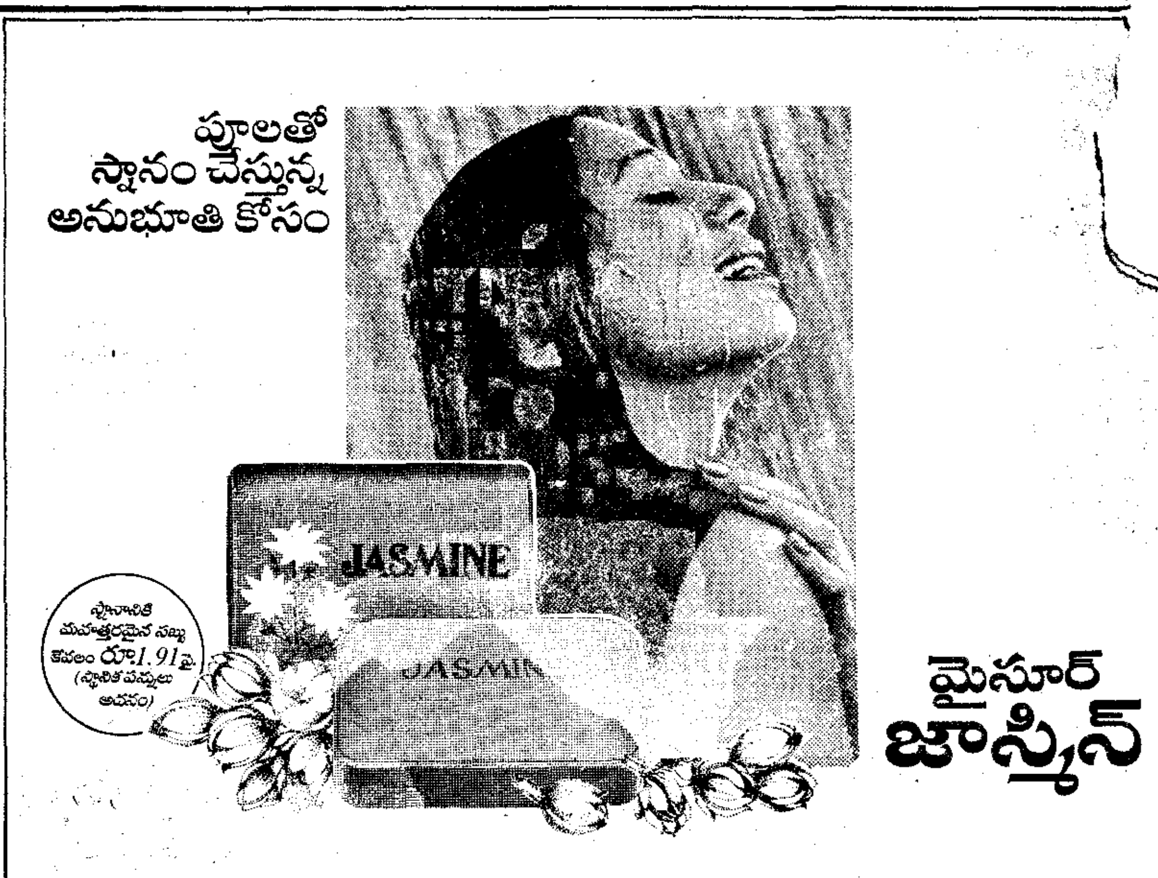

కర్నాటక సోప్స్ అండ్ డిటర్జెంట్స్ లిమిటెడ్, బెంగళూరు వారి నాణ్యమైన ఉత్పాదన. మార్కెట్ చేయువారు: మైసూర్ సేల్స్ ఇంటర్నేషనల్ లిమిటెడ్, బెంగళూరు.